

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για:

- την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης στα πλαίσια της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής και με τη θέσπιση καθεστώτων στήριξης για παραγωγούς ορισμένων καλλιεργειών» (2003/0006 CNS), και
- την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2826/2000» (2003/0007 CNS)

(COM(2003) 23 τελικό — 2003/0006 + 0007 (CNS))

(2003/C 208/17)

Στις 10 Φεβρουαρίου 2003, και σύμφωνα με το άρθρο 37 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά για τις παραπάνω προτάσεις.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου και περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 25 Απριλίου 2003 (εισηγητής: ο κ. Strasser, συνεισηγητής: ο κ. Kienle).

Κατά την 399η σύνοδο ολομέλειας της 14ης και 15ης Μαΐου 2003 (συνεδρίαση της 14ης Μαΐου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 82 ψήφους υπέρ, 27 κατά και 15 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Βερολίνου (Μάρτιος 1999), με τις αποφάσεις του για τη γεωργία στο πλαίσιο του Προγράμματος Δράσης 2000, συνέχισε τη μεταρρυθμιστική διαδικασία που άρχισε το 1992 και καθόρισε τους γενικούς όρους της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής για την περίοδο 2000-2006. Αποφασίσθηκαν ο ισχυρότερος προσανατολισμός στις απαιτήσεις της αγοράς μέσω της μείωσης των θεσμικών τιμών, η μετάβαση σε ένα χρηματοδοτικό καθεστώς άμεσων πληρωμών και η συνεκτίμηση οικολογικών απαιτήσεων. Επιπλέον, ανατέθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή η πραγματοποίηση μιας ενδιάμεσης επανεξέτασης⁽¹⁾, με τον καθορισμό διαφόρων προθεσμιών και κατηκόντων, εφόσον το απαιτούν οι εξελίξεις στις αγορές.

1.2. Η Επιτροπή καθόρισε στην ανακοίνωση για την Ενδιάμεση επισκόπηση της 10ης Ιουλίου 2002, μεταξύ άλλων ότι από την έναρξη της μεταρρυθμιστικής διεργασίας το 1992 επιτεύχθηκαν πολλά: η ισορροπία της αγοράς βελτιώθηκε και μια σταθερή βάση δημιουργήθηκε για τη διεύρυνση και τις σημερινές δραστηριότητες στους κόλπους του ΠΟΕ.

2. Περιεχόμενο των μεταρρυθμιστικών προτάσεων

2.1. Στις 22 Ιανουαρίου 2003, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε τις νομοθετικές προτάσεις της για μία νέα μεταρρύθμιση της ΚΓΠ, αφού έλαβε υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού

Συμβουλίου των Βρυξελλών, του Οκτωβρίου 2002, και τις έντονες συζητήσεις που διεξήχθησαν, μεταξύ άλλων στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την ΕΟΚΕ, μετά από τη δημοσίευση της ανακοίνωσής της για την ενδιάμεση επανεξέταση. Σκοπός των προτάσεων ήταν να «προσφερθεί στους γεωργούς μία μακροπρόθεσμη προοπτική για βιώσιμη γεωργία». Η Επιτροπή ταξινομεί τις μεταρρυθμιστικές προτάσεις της ως εξής:

- Σταθεροποίηση των αγορών και βελτίωση των κοινών οργάνωσεων αγοράς.
- Αποσύνδεση των άμεσων πληρωμών από την παραγωγή και θέσπιση μίας ενιαίας πληρωμής ανά γεωργική εκμετάλλευση, Πολλαπλή Συμμόρφωση (Cross-Compliance).
- Διαφοροποίηση και προοδευτική μείωση των άμεσων πληρωμών.
- Παγίωση και ενίσχυση της ανάπτυξης της υπαίθρου.

2.2. Οι κανόνες για τις αντισταθμιστικές πληρωμές πρόκειται να συγκεντρωθούν σε ένα νέο κανονισμό. Πολλοί από τους ισχύοντες κανονισμούς πρόκειται να καταργηθούν. Οι νέοι κανόνες θα αρχίσουν να ισχύουν από 1ης Ιανουαρίου 2004. Μόνο η ρύθμιση για τη διαφοροποίηση θα αρχίσει να ισχύει από το 2006.

2.3. Όσον αφορά την προγραμματισμένη τροποποίηση των κοινών οργάνωσεων αγοράς στους τομείς σιτηρών, ρυζιού, αποξηραμένων ζωοτροφών, γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων, η Επιτροπή υπέβαλε ιδιαίτερες νομοθετικές προτάσεις, για τις οποίες η ΕΟΚΕ θα εκφραστεί σε ιδιαίτερες γνωμοδοτήσεις⁽²⁾.

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ για την Ενδιάμεση επανεξέταση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, ΕΕ C 85 της 8.4.2003.

⁽²⁾ ΕΕ C 85 της 8.4.2003.

2.4. Υφίσταται η υποχρέωση, για κάθε γεωργό δικαιούχο «ενιαίας πληρωμής ανά γεωργική εκμετάλλευση», να θέσει σε αγρανάπαυση το 10 % των καλλιεργήσιμων εκτάσεων του για περίοδο 10 ετών (χωρίς τη δυνατότητα εναλλασσόμενης παύσης της καλλιέργειας ή καλλιέργειας φυτών για την παραγωγή ενέργειας, όπως συνέβαινε ως τώρα). Από την υποχρέωση αυτή εξαιρούνται οι εκμεταλλεύσεις μέχρι 20 εκτάρια, καθώς και οι εκμεταλλεύσεις που εφαρμόζουν την οικολογική γεωργία. Για την ενίσχυση των ενεργειακών καλλιεργειών, η Επιτροπή προτείνει τη θέσπιση ενίσχυσης 45 EUR ανά εκτάριο (για μέγιστη έκταση 1,5 εκατομμυρίων εκταρίων).

2.5. Τον πυρήνα των μεταρρυθμιστικών προτάσεων της Επιτροπής αποτελεί η αποσύνδεση σχεδόν όλων των άμεσων πληρωμών από την ισχύουσα βάση υπολογισμού τους (π.χ. ανά ζωική κεφαλή ή εκτάριο καλλιέργειας). Οι πληρωμές για τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις (με έναν αριθμό εξαιρέσεων), τα βοοειδή, τα πρόβατα και, από το 2004/2005, το γάλα θα συγκεντρωθούν υπό τη μορφή μίας ενιαίας πληρωμής βάσει των ιστορικών αξιών αναφοράς (μέσος όρος των ετών 2000, 2001 και 2002). Σε αντίθεση με την πρόταση του θέρους του 2002, η Επιτροπή προτείνει για τα γεώμηλα μόνο μια μερική σύνδεση κατά 50 %.

2.6. Για τους καρπούς με κέλυφος, η Επιτροπή προτείνει την αντικατάσταση του ισχύοντος συστήματος από μία ετήσια κατ' αποκοπή πληρωμή 100 EUR/εκτάριο, η οποία θα μπορεί να συμπληρώνεται από τα κράτη μέλη της ΕΕ.

2.7. Η αποσυνδεδεμένη ενιαία πληρωμή ανά εκμετάλλευση θα διαιρείται σε «δικαιώματα πληρωμής», προκειμένου να διευκολυνθεί η μεταφορά. Κάθε «δικαίωμα» θα υπολογίζεται με τη διαίρεση του ποσού της χορηγούμενης αποσυνδεδεμένης από την παραγωγή πριμοδότησης δια του αριθμού των εκταρίων (συμπεριλαμβανομένων και των εκτάσεων καλλιέργειας ζωοτροφών), μετά από τον καθορισμό αυτού του ποσού βάσει των ετών αναφοράς. Αυτά τα «δικαιώματα» (που μοιάζουν με πριμοδοτήσεις στην καλλιεργούμενη έκταση) θα είναι δυνατόν να μεταφέρονται, με ή χωρίς τις γαίες, μεταξύ γεωργών του ίδιου κράτους μέλους και, συνεπώς, θα είναι διαπραγματεύσιμα.

2.8. Η χορήγηση των πριμοδοτήσεων στην καλλιεργούμενη έκταση ανά εκμετάλλευση και άλλες άμεσες πληρωμές θα υπόκεινται στην τήρηση μίας σειράς νομοθετικών κανόνων για την προστασία του περιβάλλοντος και την προστασία των ζώων, για την ασφάλεια των τροφίμων και για την ασφάλεια στο χώρο εργασίας (Παράρτημα 3), καθώς και στην τήρηση «ορθών γεωργικών πρακτικών», οι οποίες θα καθοριστούν σε κάθε κράτος μέλος (Παράρτημα 4) (Πολλαπλή συμμόρφωση).

2.9. Θα εισαχθεί ένα σύστημα παροχής συμβουλών στις εκμεταλλεύσεις, το οποίο αρχικά θα είναι υποχρεωτικό για κάθε εκμετάλλευση, η οποία δικαιούται άμεσων πληρωμών ποσού υψηλότερου από 15 000 EUR ετησίως ή της οποίας ο κύκλος εργασιών είναι υψηλότερος από 100 000 EUR ετησίως. Το εν λόγω σύστημα έχει ως στόχο να βοηθά τους γεωργούς να συμμορφώνονται με τους κανόνες που χαρακτηρίζουν μία σύγχρονη και ποιοτική γεωργία.

2.10. Λαμβανομένων υπόψη των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών, η Επιτροπή προτείνει την εισαγωγή, από το 2007 (αρχή της επόμενης δημοσιονομικής προοπτικής), μίας υποχρεωτικής «προοδευτικής μείωσης και διαφοροποίησης» άλλης από εκείνη του Ιουλίου 2002, η οποία να επιτρέπει όχι μόνο τη μεταφορά πόρων προς το δεύτερο πυλώνα (ανάπτυξη της

υπαίθρου), αλλά και να καλύπτει τις νέες χρηματοοικονομικές ανάγκες που προκύπτουν από τις νέες μεταρρυθμίσεις των γεωργικών αγορών. Προβλέπεται μία «προοδευτική και διαφοροποιημένη μείωση» των άμεσων πληρωμών (βλέπε Πίνακα). Η πρόταση για ανώτατο όριο των άμεσων πληρωμών στα 300 000 EUR ετησίως και ανά εκμετάλλευση εγκαταλείφθηκε. Βάσει του σχεδίου κανονισμού, το γενικό ποσοστό μείωσης θα ισχύει, αρχικά, για όλες τις άμεσες πληρωμές, αν και ένα μέρος του θα επιστρέφεται στις μικρότερες εκμεταλλεύσεις.

(%)

Δημοσιονομικό έτος	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1 EUR μέχρι 5 000 EUR	0	0	0	0	0	0	0
5 001 EUR μέχρι 50 000 EUR	1	3	7,5	9	10,5	12	12,5
Άνω των 50 000 EUR	1	4	12	14	16	18	19
Γενικό ποσοστό μείωσης	1	4	12	14	16	18	19

2.11. Στο πλαίσιο της προβλεπόμενης προοδευτικής μείωσης, ένα ποσοστό των εξοικονομούμενων χάρη στη μείωση πόρων — κυμαινόμενο από 1 % το 2006 μέχρι 6 % του 2011 — θα χρησιμοποιηθεί για μέτρα στήριξης της ανάπτυξης της υπαίθρου, αν και το μεγαλύτερο μέρος αυτών των πόρων θα χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση των νέων μεταρρυθμίσεων των γεωργικών αγορών και των ιδιαίτερων καταστάσεων.

2.12. Η Επιτροπή προτείνει την αύξηση του όγκου των ενισχύσεων για την ανάπτυξη της υπαίθρου και την εισαγωγή νέων μέτρων για τη γεωργία με σκοπό τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής αυτής της κοινοτικής πολιτικής.

2.13. Η Επιτροπή συνιστά τη διάθεση μέσων για την προώθηση της ποιοτικής παραγωγής και τη χρηματοοικονομική ενίσχυση των οργανώσεων των παραγωγών για την ενημέρωση των καταναλωτών και την προβολή των προϊόντων που παράγονται στο πλαίσιο προγραμμάτων ποιότητας.

2.14. Εξάλλου, η Επιτροπή προτείνει την υποστήριξη των γεωργών με προσωρινές και προοδευτικά μειούμενες ενισχύσεις, προκειμένου αυτοί να μπορέσουν να προσαρμόσουν ευκολότερα τις εκμεταλλεύσεις τους στους κανόνες της κοινοτικής νομοθεσίας στους τομείς του περιβάλλοντος, της ασφάλειας των τροφίμων, της προστασίας των ζώων και της ασφάλειας στο χώρο εργασίας (ανώτατο ποσό 10 000 EUR ανά εκμετάλλευση ετησίως και για μέγιστη περίοδο 5 ετών). Επιπλέον, θα δοθεί ενίσχυση για τη χρησιμοποίηση των υπηρεσιών παροχής συμβουλών στις εκμεταλλεύσεις (ανώτατο ποσό 1 500 EUR) και για τη βελτίωση της προστασίας των ζώων (ανώτατο ποσό 500 EUR ανά ζωική κεφαλή ετησίως και για μέγιστη περίοδο 5 ετών).

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η παρούσα γνωμοδότηση περιορίζεται στα βασικά θέματα των μεταρρυθμιστικών προτάσεων (οριζόντιος κανονισμός) και των προτάσεων για νέα μέτρα με σκοπό την ενίσχυση της ανάπτυξης της υπαίθρου.

3.2. Όσον αφορά μία σειρά κριτικών παρατηρήσεων που διατυπώθηκαν ήδη σχετικά με την ενδιάμεση αναθεώρηση της ΚΓΠ, η ΕΟΚΕ παραπέμπει στην γνωμοδότησή της που υιοθετήθηκε στις 11 Δεκεμβρίου 2002. Οι προτάσεις της Επιτροπής υπερβαίνουν σαφώς τα όρια της εντολής διακρίβωσης που της ανέθεσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Βερολίνου και δεν υφίσταται κανένας λόγος, λαμβανομένης υπόψη της αναμενόμενης εξέλιξης της αγοράς για τα περισσότερα προϊόντα, για μία σε βάθος μεταρρύθμιση της ΚΓΠ.

3.3. Η Επιτροπή στηρίζει τώρα την πρότασή της για μια εις βάθος μεταρρύθμιση στις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Γκέτεμποργκ (16 Ιουνίου 2002 — Κοινοτική στρατηγική για μια βιώσιμη ανάπτυξη) και στις Βρυξέλλες (24 και 25 Οκτωβρίου 2002) (Συμφωνία για την καθιέρωση άμεσων ενισχύσεων στα νέα κράτη μέλη).

3.4. Για την ΕΟΚΕ έχει ιδιαίτερη σημασία όπως σε μεταγενέστερες μεταρρυθμίσεις στηριχθεί το πολλαπλό έργο της ευρωπαϊκής γεωργίας. Η βιώσιμη εκμετάλλευση πρέπει να διασφαλισθεί και στις μειονεκτούσες περιοχές ώστε να παρεμποδισθεί η εξάλειψη του ρόλου της με απώτερες επιπτώσεις για την περιφερειακή οικονομία και απασχόληση αλλά και για τον πληθυσμό.

3.5. Η απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών για τον καθορισμό των χρηματοδοτικών πλαισίων για μέτρα υπό τη θέση 1α (μέτρα για την οργάνωση αγοράς) μέχρι και το 2013, προσφέρει, από μία άποψη, περισσότερη ασφάλεια και δυνατότητα προγραμματισμού. Ωστόσο, ο γεωργικός προϋπολογισμός είναι ιδιαίτερα περιοριστικός και, συνεπώς, τα περιθώρια για περαιτέρω μεταρρύθμιση της ΚΓΠ είναι εξαιρετικά στενά, γεγονός το οποίο καθιστά αναγκαία την αποτελεσματική χρήση των πόρων. Αυτός ο περιορισμός επιβάλλεται όχι για λόγους γεωργικής πολιτικής, αλλά για καθαρά φορολογικούς λόγους. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, δεν αντιστοιχεί στο δημοσιονομικό όριο του 1,27 % του ΑΕγχΠ και, συνεπώς, δεν προκύπτει από αυτό. Ο εν λόγω περιορισμός πρέπει να συνεκτιμάται και να αξιολογείται σε σχέση με τη διεύρυνση, τις περαιτέρω μεταρρυθμίσεις του συστήματος οργάνωσης αγοράς του ΠΟΕ και την απαιτούμενη ενίσχυση της πολιτικής για την ανάπτυξη της υπαίθρου.

3.6. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι η Επιτροπή τροποποίησε ορισμένα σημεία σε σχέση με τις προτάσεις της «Ανακοίνωσης» της 10ης Ιουλίου 2002 που σήμαναν μια βελτίωση, (όπως π.χ. όσον αφορά τη διαμόρφωση ή το σύστημα παροχής συμβουλών στις εκμεταλλεύσεις).

3.7. Η ΕΟΚΕ λαμβάνει γνώση του γεγονότος ότι η Επιτροπή, ταυτόχρονα με τη δημοσίευση των νομοθετικών προτάσεων, παρουσίασε και αναλύσεις των συνεπειών των μεταρρυθμιστικών προτάσεων. Πρόκειται, εν προκειμένω, για 6 μελέτες του αντικτύπου, οι οποίες ωστόσο αφορούν τις προτάσεις στο πλαίσιο της «Ανακοίνωσης για την Ενδιάμεση επανεξέταση». Οι τελευταίες συμπληρώθηκαν το Μάρτιο 2003 με δύο περαιτέρω εσωτερικές

μελέτες στις οποίες ελήφθησαν υπόψη οι μέσω των νομοθετικών προτάσεων ζητηθείσες τροποποιήσεις. Οι μελέτες για την εκτίμηση του αντικτύπου που παρουσίασε η Επιτροπή περιέχουν πληροφορίες για τις ενδεχόμενες μεσοπρόθεσμες συνέπειες των προτάσεων για μεταρρύθμιση της ΚΓΠ στις αγορές και στα εισοδήματα σε κοινοτική κλίμακα. Εντούτοις, οι μελέτες αυτές λαμβάνουν ως βάση μια υποτιθέμενη σταθερότητα της αγοράς, η οποία είναι δύσκολο να εξασφαλιστεί, και επιπλέον δεν έχουν διεξαχθεί ειδικές αναλύσεις ανά περιφέρεια, λόγω χάρη σχετικά με τις ενδεχόμενες συνέπειες για τις μειονεκτικές περιφέρειες.

3.8. Η Επιτροπή συμπεραίνει βάσει των μελετών που υπερβλήθησαν τον Ιανουάριο ότι οι μεταρρυθμιστικές προτάσεις θα βελτιώσουν αισθητά την ισορροπία της αγοράς, θα έχουν ευνοϊκές συνέπειες για τα εισοδήματα των εκμεταλλεύσεων, θα καταστήσουν δυνατή την απλούστευση της χορήγησης των πριμοδοτήσεων και θα ενισχύσουν την αποδοτικότητα της αγοράς στον τομέα του βοείου κρέατος.

3.9. Οι μελέτες που υποβλήθηκαν πρόσφατα επιβεβαιώνουν, μεταξύ άλλων, την πολλαπλώς διατυπωθείσα ανησυχία ότι η προτεινόμενη αύξηση των ποσοστώσεων θα αντιστοιχίσει σε μείωση των τιμών για τους γεωργούς ή σε περαιτέρω υποχώρηση της παραγωγής κραμβόσπορων. Ενδιαφέρον παρουσιάζει, περαιτέρω, ότι η προβλεπόμενη πραγματική αύξηση των εισοδημάτων μέχρι το 2009 ανά μονάδα εργασίας θα είναι, εφόσον γίνει η εφαρμογή των μεταρρυθμιστικών προτάσεων, μικρότερη από εκείνη που θα προκύψει αν δεν γίνει μεταρρύθμιση. Πρέπει, συνεπώς, να ληφθεί υπόψη ότι η ενδεχόμενη αύξηση του εισοδήματος προέρχεται κυρίως από τη μείωση της απασχόλησης.

3.10. Για να αιτιολογήσει την ανάγκη μίας νέας μεταρρύθμισης της ΚΓΠ, η Επιτροπή ισχυρίζεται κυρίως ότι το ισχύον καθεστώς πριμοδοτήσεων αποθαρρύνει τους γεωργούς να προσαρμόσουν την παραγωγή τους στη ζήτηση της αγοράς, δεν προσφέρει επαρκή κίνητρα για μία ποιοτική παραγωγή και προκαλεί υπερβάλλουσα παραγωγή. Αυτά τα επιχειρήματα έρχονται, ωστόσο, σε αντίφαση με άλλες δηλώσεις της Επιτροπής, σύμφωνα με τις οποίες οι μεταρρυθμίσεις που εφαρμόστηκαν μέχρι σήμερα επέτρεψαν σημαντικές προόδους και τη βελτίωση της ισορροπίας της αγοράς. Επιπλέον, δεν πρέπει να αγνοείται ότι το μεγαλύτερο μέρος των γεωργών έχει καταβάλλει ήδη κατά τα προηγούμενα έτη μεγάλες προσπάθειες, προκειμένου να αντιμετωπίσει την αυξημένη ανταγωνιστικότητα και να μπορέσει να ανταποκριθεί στις υψηλές απαιτήσεις που έχουν οι καταναλωτές από τους παραγωγούς, όσον αφορά την ποιότητα και την ασφάλεια των ειδών διατροφής.

3.11. Ως βασικός στόχος της μεταρρύθμισης αναφέρθηκε η απλούστευση της ΚΓΠ και, ειδικότερα, της διαχείρισης των πριμοδοτήσεων. Η ΕΟΚΕ θεωρεί, πράγματι, το στόχο αυτό ορθό, αλλά αμφιβάλλει έντονα και ανησυχεί για ακόμη μεγαλύτερο γραφειοκρατικό βάρος για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και την αγροτική διαχείριση. Αυτό ισχύει κυρίως όσον αφορά τις νέες πριμοδοτήσεις στις εκμεταλλεύσεις, τους κανόνες της μεταφοράς και τις υποχρεώσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης. Εξαιτίας αυτών, οι γεωργοί θα αντιμετωπίσουν σημαντικές πρόσθετες δαπάνες, οι οποίες θα εξασθενήσουν την αποδοτικότητα και, σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις, ενδέχεται να οδηγήσουν στην εγκατάλειψη των μικρότερων εκμεταλλεύσεων. Η ΕΟΚΕ εύχεται, επίσης, ότι η πρακτική εφαρμογή των νέων μέτρων δε θα οδηγήσει σε υπερβολική αύξηση της γραφειοκρατίας,

3.12. Η ΕΟΚΕ σε πολλές γνωμοδοτήσεις τάχθηκε υπέρ της διατήρησης της πολυλειτουργικότητας της γεωργίας και της αρχής των στοχοθετημένων άμεσων πληρωμών. Αυτό επιβάλλει την κατά καιρούς επανεξέταση των διαφόρων οργάνων της ΚΓΠ και την ενδεχόμενη προσαρμογή τους στις νέες απαιτήσεις. Η ΕΟΚΕ είναι της άποψης ότι σημαντικά στοιχεία των μεταρρυθμιστικών προτάσεων, όπως η προτεινόμενη κατά μονάδα επιδότηση και οι πρόσθετες μειώσεις της τιμής του γάλακτος, δεν συμβάλλουν στη διασφάλιση της πολυλειτουργικότητας της ευρωπαϊκής γεωργίας.

3.13. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι η εντονότερη υποχώρηση της γεωργικής παραγωγής ή ακόμη και η εγκατάλειψη εκμεταλλεύσεων σε ορισμένες περιοχές, θα έχει σημαντικές και διαρκείς, τόσο καθοδικές όσο και ανοδικές, συνέπειες στον οικονομικό τομέα. Αυτό, στη συνέχεια, θα έχει επιπτώσεις συνολικά στην περιφερειακή οικονομία και στην απασχόληση και, ούτως, μπορεί να οξύνει σημαντικά το πρόβλημα της υψηλής ανεργίας σε πολλές αγροτικές περιοχές. Αυτές οι αρνητικές επιπτώσεις δεν θα θίξουν μόνο το αναπτυξιακό δυναμικό πολλών γεωργικών περιοχών, αλλά θα περιορίσουν και την κοινωνική συνοχή ως πραγματικό στόχο, ενώ ακόμη θα μπορούσαν να επηρεάσουν και θέματα προστασίας της φύσης και του περιβάλλοντος, καθώς και τα τοπία.

3.14. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να επισημάνει ότι τα μέσα που χρησιμοποιούνται για να εκπληρωθούν οι στόχοι της μεταρρύθμισης δεν είναι προσαρμοσμένα στην ιδιαίτερη κατάσταση της γεωργίας και κτηνοτροφίας των εξόχως απόκεντρων περιφερειών και ότι, για το λόγο αυτό, είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθεί ειδική μελέτη στα πλαίσια της οποίας να προτείνονται τα κατάλληλα μέτρα για τις εν λόγω περιφέρειες.

3.15. Η Επιτροπή αναμένει, από την εφαρμογή των μεταρρυθμιστικών προτάσεων της, θετικά αποτελέσματα για την ποιότητα και την ασφάλεια των τροφίμων. Η ΕΟΚΕ, σε μία σειρά γνωμοδοτήσεων της, επισήμανε την ανάγκη ανταπόκρισης της παραγωγής τροφίμων στις προσδοκίες της κοινωνίας. Έχει διασαφηνίσει ότι το σύνολο των παραγόντων της αλυσίδας παραγωγής τροφίμων φέρει συλλογική ευθύνη.

3.16. Η ΕΟΚΕ έχει τη γνώμη ότι η Επιτροπή οφείλει να λάβει υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 24ης/25ης Οκτωβρίου 2002 όπου τονίζεται η ανάγκη να προστατευθούν τα συμφέροντα των παραγωγών των μειονεκτικών περιοχών της σημερινής Ευρώπης των 15: ο πολυλειτουργικός ρόλος της γεωργίας πρέπει να συμβιβάζεται, σε όλες τις περιοχές της Ευρώπης, με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Λουξεμβούργου (1997) και του Βερολίνου (1999).

3.17. Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει εν προκειμένω, μια ανεπίλυτη σύγκρουση στόχων επειδή, αφενός, οι τιμές παραγωγής για το γεωργό πρέπει συνεχώς να προσεγγίζουν τις τιμές της παγκόσμιας αγοράς, ενώ αφετέρου, τα παραγωγικά πρότυπα γίνονται συνεχώς αυστηρότερα. Η ΕΟΚΕ έχει ήδη επισημάνει ⁽¹⁾ ότι ο πολυλειτουργι-

κός ρόλος της γεωργίας, βάσει των δεδομένων συνθηκών παραγωγής στα κράτη μέλη της ΕΕ, επιτυγχάνεται δυσκολότερα σε συνθήκες παγκόσμιας αγοράς. Υψηλότερα πρότυπα ή απαιτήσεις έναντι της πολυλειτουργικής γεωργικής παραγωγής επιβάλλεται να εφαρμοσθούν και έναντι εισαγωγών που δεν ανταποκρίνονται στις προϋποθέσεις αυτές και, συνεπώς, στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό. Εν προκειμένω, η ΕΟΚΕ διαβλέπει μία αφετηρία για την μακροπρόθεσμη κοινωνική νομιμοποίηση μίας (μη αποσυνδεδεμένης αλλά συνδεδεμένης) χρηματοδοτικής μεταφοράς, στο πλαίσιο της ΚΓΠ, προς τους ευρωπαίους γεωργούς που υπηρετούν τη πολυλειτουργική γεωργία. Περαιτέρω, η ΕΟΚΕ τονίζει τη σημασία μιας αποτελεσματικής διεθνούς προστασίας γεωγραφικών ενδείξεων καταγωγής (DOP, IGP) έναντι απομιμήσεων που ζημιώνουν την ευρωπαϊκή γεωργία.

3.18. Η ΕΟΚΕ, τάχθηκε, μεταξύ άλλων και σε σχέση με τις διαπραγματεύσεις του ΠΟΕ, υπέρ της υπεράσπισης των σημαντικών μέτρων του «γαλάζιου κουτιού» ⁽²⁾. Αποτελεί αντίφαση το γεγονός ότι η Επιτροπή, αφενός, διαβεβαιώνει ότι υπερασπίζεται το «γαλάζιο κουτί», ενώ, αφετέρου, τάσσεται υπέρ του συστήματος αποσύνδεσης, επικαλούμενη τις δεσμεύσεις που επιβάλλει ο ΠΟΕ.

3.19. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τη σημασία της υπεράσπισης των απαραίτητων οργάνων της ΚΓΠ, όπως για παράδειγμα της επαρκούς εξωτερικής προστασίας, για να επιτραπεί, κατ' αυτόν τον τρόπο, η συμβολή στη διασφάλιση της πολυλειτουργικότητας της ευρωπαϊκής γεωργίας.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Η αποσύνδεση

4.1.1. Η αποσύνδεση, ως πυρήνας των μεταρρυθμιστικών προτάσεων, βρίσκεται στο κέντρο της πολιτικής συζήτησης. Η ΕΟΚΕ, στη γνωμοδότηση της 11ης Δεκεμβρίου 2002, εξέθεσε λεπτομερώς τους λόγους του σκεπτικισμού και επικρίσεων της. Αναφέρει σχετικά ότι η ΕΟΚΕ σε πολλές γνωμοδοτήσεις υπέβαλε βασικές σκέψεις για περαιτέρω ανάπτυξη των άμεσων πληρωμών, χωρίς να έχει λάβει ως σήμερα καμία ικανοποιητική απάντηση. Λυπάται διότι η Επιτροπή δεν υπέβαλε προς συζήτηση καμία πραγματικά ευρωπαϊκή εναλλακτική πρόταση σ' εκείνη που αφορά τις ενισχύσεις ανά εκμετάλλευση ⁽³⁾, καθώς η δυνατότητα, σύμφωνα με το άρθρο 58, αφορά μόνο το περιφερειακό επίπεδο.

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της ΕΟΚΕ για το θέμα «Μια πολιτική για την εδραίωση του ευρωπαϊκού γεωργικού προτύπου», ΕΕ C 368 της 20.12.1999, σ. 76-86.

⁽²⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ για την Ενδιάμεση επανεξέταση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, ΕΕ C 85 της 8.4.2003.

⁽³⁾ Ο όρος «ενιαία ενίσχυση ανά εκμετάλλευση» που χρησιμοποιεί η Επιτροπή είναι παραπλανητικός, διότι το ύψος των ενισχύσεων όχι μόνο δεν είναι ίδιο για όλες τις εκμεταλλεύσεις, αλλά παρουσιάζει μεγάλες διαφορές ανάλογα με την ιστορική αναφορά.

4.1.2. Η προτεινόμενη αποσύνδεση μπορεί να προσφέρει, αναμφιβόλως, μεγαλύτερη ελευθερία για τη λήψη αποφάσεων (κανένας μονομερής προανατολισμός στις επιδοτήσεις), μεγαλύτερη ελαστικότητα και απλοποιήσεις για τους γεωργούς. Κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ θα ήταν δυνατό όμως, να προκύψουν σοβαρά μειονεκτήματα, τα οποία επικρίνει:

- Η προτεινόμενη ενίσχυση ανά εκμετάλλευση αφορά ένα παρελθόν χρονικό διάστημα και δεν θα εξαλείψει υφιστάμενα προβλήματα και ανισορροπίες, αντίθετα μάλιστα, θα τα εδραιώσει.
- Η πρόταση της Επιτροπής θα βλάψει εκείνες τις επιχειρήσεις που πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω πράγμα που, θα μπορούσε να βλάψει σοβαρά πολλούς νέους γεωργούς κατά την ανάληψη δραστηριότητας.
- Η προτεινόμενη αποσύνδεση θα είχε αρνητικές συνέπειες λόγω της αύξησης της κερδοσκοπίας επί των δικαιωμάτων παραγωγής και επί της αγοράς γαιών και, επιπλέον, θα οδηγούσε σε νέα δικαιώματα τύπου ιδιοκτησίας, γεγονός που θα προκαλούσε κοινωνικές εντάσεις στον αγροτικό κλάδο.
- Η διατήρηση της παραγωγής σε ορισμένους τομείς και/ή περιοχές (για παράδειγμα, στον τομέα εκτροφής βοοειδών σε περιοχές βοσκής και μειονεκτούσες περιοχές) απειλείται, ενώ, κατ' αυτόν τον τρόπο, τίθεται σε αμφισβήτηση ο στόχος για μία βιώσιμη γεωργία σε όλη την επικράτεια.
- Στον τομέα της γεωργίας, θα πρέπει να αναμένονται στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, αν οι γεωργοί που εισπράττουν υψηλές επιδοτήσεις μεταπηδήσουν σε παραγωγικούς κλάδους χωρίς επιδοτήσεις, για παράδειγμα, εάν από την πάχυνση βοοειδών στραφούν στην εκτροφή χοίρων ή εάν από την καλλιέργεια δημητριακών στραφούν προς τα λαχανικά.
- Οι κοινές οργανώσεις αγοράς και ειδικά οι ρυθμίσεις για τις ποσότητες θα απολέσουν την καθοδηγητική λειτουργία τους, δεδομένου ότι οι προβλεπόμενες πριμοδοτήσεις στην εκμετάλλευση δεν περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, καμία μνεία, στις ποσότητες αναφοράς, όπου υφίσταται ο κίνδυνος έντονων περιορισμών της παραγωγής και των τιμών.
- Ο αγροδιατροφικός τομέας, και ιδιαίτερα οι ΜΜΕ, εκδηλώνουν την ανησυχία τους για τον εφοδιασμό με πρώτες ύλες σε τοπικό επίπεδο, ο οποίος δεν εξασφαλίζεται με την αποσύνδεση δεδομένου του κινδύνου εξαφάνισης ή σημαντικής μείωσης σε ορισμένες περιοχές.
- Η κοινωνική αποδοχή των χρηματοδοτικών ενισχύσεων στη γεωργία δεν ενισχύθηκε όπως αναμενόταν, επειδή οι πολίτες δεν κατανοούν για ποιες αποδόσεις θα χορηγούνται οι μελλοντικές πριμοδοτήσεις στην εκμετάλλευση, επειδή στην πραγματικότητα, οι άμεσες ενισχύσεις μετατρέπονται σε «χρηματοδοτικές δωρεές» χωρίς σύνδεση με τη γεωργική δραστηριότητα που ασκείται πραγματικά σε κάθε εκμετάλλευση.

4.1.3. Οι άμεσες πληρωμές οφείλουν επίσης να λειτουργούν ως επιβράβευση των υπηρεσιών που η κοινωνία αναμένει από τους

γεωργούς, παρά το γεγονός ότι δεν αντισταθμίζουν παρά μόνο μερικώς τις απώλειες της αγοράς. Μία σειρά από αυτές τις υπηρεσίες έχουν αιτιώδη σχέση με την παραγωγή, της οποίας είναι τα αποτελέσματα (για παράδειγμα την απογύμνωση του τοπίου λόγω της γεωργικής δραστηριότητας, υψηλά επίπεδα παραγωγής, κλπ.). Οι εθνικές διατάξεις, σύμφωνα με το άρθρο 5 του προτεινόμενου κανονισμού, και το πλαίσιο που προβλέπεται στο Παράρτημα 4, δεν συνιστούν ικανοποιητική ευρωπαϊκή λύση.

4.1.4. Η ΕΟΚΕ, στη γνωμοδότηση «Το μέλλον της ΚΓΠ»⁽¹⁾, επισήμανε την αιτιώδη σχέση που υφίσταται μεταξύ της παραγωγής και της πολυλειτουργικότητας και διαπίστωσε ότι αυτή η σχέση θα πρέπει να θεωρείται ως καθοριστικό κριτήριο στο πλαίσιο της περαιτέρω ανάπτυξης των άμεσων πληρωμών. Η ΕΟΚΕ συμμαρτίζει την άποψη της Επιτροπής ότι οι άμεσες πληρωμές επιβάλλεται να αιτιολογούνται επαρκώς και να είναι κοινωνικά αποδεκτές. Κατά συνέπεια τάχθηκε και πάλι υπέρ των άμεσων πληρωμών για συγκεκριμένες λειτουργίες και επίσης υποστήριξε ότι το αξιόλογο αυτό μέσο πρέπει να προβλέπει τις απαραίτητες προσαρμογές στις θεμελιώδεις εξελίξεις των συνθηκών και απαιτήσεων.

4.1.5. Η προτεινόμενη πριμοδότηση ανά εκμετάλλευση θα οδηγήσει στην πράξη στην έντονα διαφορετική αντισταθμισή παρόμοιων κοινωνικών υπηρεσιών. Από την άποψη αυτή, πρέπει να σημειωθεί ότι ο γεωργός που συνεχίζει τις παραγωγικές δραστηριότητες του οφείλει να τηρεί όλους τους κανόνες που προβλέπονται από την πολλαπλή συμμόρφωση, προκειμένου να δικαιούται ενιαίας πληρωμής, το ποσό της οποίας θα μπορούσε, εντούτοις, να είναι ιδιαίτερα χαμηλό, λαμβανομένου υπόψη του κριτηρίου της ιστορικής αναφοράς. Αντίθετα, ο γεωργός που εγκαταλείπει την παραγωγή οφείλει να συμμορφωθεί με ελάχιστες, μη εξειδικευμένες και ενδεχομένως περιφερειακά διαφορετικές, απαιτήσεις για να διατηρήσει τις εκτάσεις του με «ορθές γεωργικές πρακτικές», αλλά, βάσει του συστήματος, μπορεί να απαιτήσει υψηλή ενιαία πληρωμή. Η ΕΟΚΕ ανησυχεί ότι η γεωργική δραστηριότητα και, επομένως, η παραγωγή θα υποβαθμίζεται ολοένα και περισσότερο.

4.1.6. Το άρθρο 58 της πρότασης οδηγίας προβλέπει ότι «τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να καθορίσουν κάποια εξισορρόπηση μεταξύ των ατομικών δικαιωμάτων και των μέσων όρων σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο». Η δυνατότητα αυτή μπορεί να οδηγήσει σε σημαντική απλοποίηση του τρόπου υπολογισμού ή της διοικητικής διαχείρισης των επιδοτήσεων ή ακόμη να αμβλύνει μερικώς ορισμένα προβλήματα που προκαλούνται στην αγορά γαιών από την επιδότηση ανά εκμετάλλευση. Προφανώς, όμως, η Επιτροπή δεν βρήκε τον τρόπο να επιβάλλει αυτόν τον κανόνα σε ευρωπαϊκό πολιτικό επίπεδο, επειδή κάτι τέτοιο θα τροποποιούσε αισθητά τόσο τη ροή κεφαλαίων μεταξύ των κρατών μελών αλλά και την κατάσταση όσον αφορά τα εισοδήματα μεταξύ των εκμεταλλεύσεων και των περιφερειών.

4.1.7. Η ΕΟΚΕ αναφέρεται στον κίνδυνο μήπως, παρά την προτεινόμενη μερική αποσύνδεση, πολλές επιχειρήσεις εγκαταλείψουν την παραγωγή γεωμύλων και επιλέξουν καλλιέργειες χαμηλότερου κινδύνου και κεφαλαίου, πράγμα που σε ορισμένες περιοχές

(1) ΕΕ C 125 της 27.5.2002.

ενδέχεται να έχει σοβαρές αρνητικές συνέπειες. Τάσσεται κατά της μείωσης των ενισχύσεων για το σκληρό σίτο, επειδή οι ενισχύσεις αυτές είναι απαραίτητες για τη διατήρηση της παραγωγής σε περιοχές παραδοσιακής παραγωγής σίτου, οι οποίες δεν διαθέτουν άλλες αποδοτικές εναλλακτικές λύσεις. Αντιθέτως, η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ ενός νέου μέσου για τη στήριξη της παραγωγής καρπών με κέλυφος, μολονότι θεωρεί ανεπαρκές το προτεινόμενο ύψος ώστε να είναι ανταγωνιστική η παραγωγή αυτή έναντι των εισαγωγών από τρίτες χώρες.

4.1.8. Τα εν λόγω προβλήματα αιτιολογούν την επανάληψη της πρότασης της ΕΟΚΕ να αναζητηθούν νέες δυνατότητες ανάπτυξης των άμεσων πληρωμών. Η ΕΟΚΕ θέτει εκ νέου το ερώτημα, για ποιο λόγο η Επιτροπή δεν εξέτασε κανένα σύστημα ενισχύσεων που να αποτελείται από μια βασική ενίσχυση και στοιχεία συνδεδεμένα προς το προϊόν. Τούτο θα επέτρεπε, αφενός, την αμοιβή κατά τρόπο βιώσιμο των πολυλειτουργικών υπηρεσιών και, αφετέρου, θα διασφάλιζε την διατήρηση της παραγωγικής και οικονομικής πτυχής των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, γεγονός εξαιρετικά σημαντικό ιδιαίτερα για τις μειονεκτούσες περιφέρειες. Με ένα παρόμοιο σύστημα θα ήταν δυνατό να αποφευχθούν πολλά προβλήματα που συνδέονται με την πρόταση της Επιτροπής.

4.2. Η πολλαπλή συμμόρφωση

4.2.1. Η ΕΟΚΕ επανειλημμένα ανέφερε ότι οι διατάξεις στους τομείς της ασφάλειας των τροφίμων, της προστασίας της απασχόλησης, του περιβάλλοντος και των ζώων είναι ανάγκη να εφαρμόζονται με καλύτερο και ενιαίο τρόπο σε όλη την Ευρώπη. Αυτό πρέπει να ισχύει βέβαια και για τις διατάξεις σχετικά με την ασφάλεια και την προστασία της υγείας στο χώρο εργασίας καθώς και την εργασία των νέων και την προστασία από τους κινδύνους. Η πρόταση της Επιτροπής για πολλαπλή συμμόρφωση μπορεί να αποτελεί χρήσιμο μέσο για την επίτευξη του στόχου αυτού.

4.2.2. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την έκκληση όπως τα απαιτούμενα πρότυπα είναι σαφή και απλά και όμοια, πράγματι, σε όλο τον κοινοτικό χώρο. Ταυτόχρονα είναι ανάγκη όπως οι ρυθμίσεις για την πολλαπλή συμμόρφωση είναι προσαρμοσμένες στην πρακτική, οι διοικητικές δαπάνες παραμένουν υπό έλεγχο και όπως αποφεύγονται οι διπλοί έλεγχοι.

4.2.3. Η Επιτροπή προτείνει όπως η χορήγηση των άμεσων πληρωμών εξαρτάται από την εκπλήρωση των 38 κοινοτικών ρυθμίσεων καθώς και τη διατήρηση των γαιών «σε καλή γεωργική κατάσταση». Εφόσον δεν τηρούνται οι υποχρεώσεις αυτές, θα επιβάλλεται μείωση των άμεσων πληρωμών κατά 10-100% για κάθε σχετικό «αδίκημα».

4.2.4. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι ορισμένες διατάξεις, για παράδειγμα εκείνες που προβλέπονται από τις οδηγίες για την προστασία των οικοτόπων, των πτηνών ή της υγείας, δεν ισχύουν για όλους τους γεωργούς κατά ομοιόμορφο τρόπο. Κατά συνέπεια,

είναι δυνατόν να τεθεί το ερώτημα κατά πόσον υφίσταται ισότητα μεταχείρισης και νομοθετικής ασφάλειας στο γεωργικό τομέα, δεδομένου ότι οι επιθεωρήσεις που πραγματοποιούνται στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις επιτρέπουν τη διαπίστωση της τήρησης μόνο μέρους αυτών των διατάξεων.

4.2.5. Η ΕΟΚΕ παρατηρεί σχετικά ότι η απόδειξη της πολλαπλής συμμόρφωσης απαιτεί σημαντικές προσπάθειες από τους γεωργούς. Εν πάση περιπτώσει, οι δαπάνες τεκμηρίωσης καθώς οι ίδιες δαπάνες των εκμεταλλεύσεων θα αυξηθούν αισθητά. Συνεπώς η ΕΟΚΕ θεωρεί αναγκαία και σκόπιμη τη θέσπιση κατάλληλης μεταβατικής περιόδου για την προσαρμογή των επιχειρήσεων στο νέο σύστημα.

4.2.6. Με την παρούσα πρόταση, η Επιτροπή αποσκοπεί σε διοικητική απλοποίηση με την ευθυγράμμιση του ισχύοντος ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου των άμεσων ενισχύσεων και με τη συμπλήρωση με τους ελέγχους σχετικά με την πολλαπλή συμμόρφωση και τις ορθές γεωργικές πρακτικές. Επισημαίνει εντούτοις ότι οι διοικητικές δαπάνες και δαπάνες ελέγχου κινδυνεύουν αντιθέτως να επιβαρύνουν τη λειτουργία των διοικήσεων. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος «λιγότερη γραφειοκρατία», πρέπει να περιορισθούν οι κανόνες στις σημαντικές και απολύτως απαραίτητες διατάξεις για την τήρηση των στόχων της πολλαπλής συμμόρφωσης.

4.2.7. Το ίδιο ισχύει και όσον αφορά τα κριτήρια όσον αφορά «τις ορθές γεωργικές πρακτικές». Εν προκειμένω, επίσης, θα έπρεπε να ορισθούν ως υποχρεωτικές μόνο οι διατάξεις οι οποίες είναι απαραίτητες για τη διατήρηση μιας πολυλειτουργικής γεωργίας και μπορούν να ελεγχθούν αντικειμενικά στην πράξη. Η εφαρμογή ορισμένων από τα προτεινόμενα κριτήρια φαίνεται να παρουσιάζει μεγαλύτερες δυσκολίες (για παράδειγμα, η διατήρηση της αποδοτικότητας ή της δομής του εδάφους).

4.2.8. Για την απλοποίηση, είναι συνεπώς απαραίτητο να εντοπιστούν προτεραιότητες στο πλαίσιο των ελέγχων και να συμμετάσχουν οι εκπρόσωποι των γεωργικών και επαγγελματικών οργάνωσεων στην ανάπτυξη μορφών αρωγής και παροχής συμβουλών προς υποστήριξη των εκμεταλλεύσεων, που θα συνεργάζονται με τις διοικήσεις και θα ενθαρρύνουν εκούσιες μορφές πιστοποίησης.

4.2.9. Η ΕΟΚΕ, υπενθυμίζει σχετικά ότι τα υψηλά πρότυπα στην κοινοτική γεωργία δεν επιτρέπεται να υπονομεύονται μέσω εισαγωγών που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό. Συνεπώς, και τα προϊόντα από τρίτες χώρες πρέπει να πληρούν με συνεκτικό τρόπο τα κριτήρια πολλαπλής συμμόρφωσης, προστασίας των ζώων και ασφάλειας των τροφίμων.

4.3. Το σύστημα παροχής συμβουλών στις εκμεταλλεύσεις («Farm Advisory System» — FAS)

4.3.1. Η Επιτροπή επεκτείνει την πρότασή της, από την ανακοίνωση για την FAS, για μια επιθεώρηση της εκμετάλλευσης και προτείνει την εισαγωγή ενός υποχρεωτικού συστήματος παροχής συμβουλών στις εκμεταλλεύσεις.

4.3.2. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι για την καθιέρωση του προτεινόμενου συστήματος παροχής συμβουλών στις επιχειρήσεις, είναι ανάγκη να δοθούν στα κράτη μέλη ορισμένα περιθώρια. Η ΕΟΚΕ τάχθηκε υπέρ της εισαγωγής αυτών των συστημάτων σε εδελούσια βάση και τη δημιουργία σχετικών κινητήρων. Οι συμβουλές αυτές δεν πρέπει να δίδονται μόνο σε σχέση με την τήρηση των κανόνων αλλά να αποβλέπουν στην συνεχή βελτίωση της οικονομικής, οικολογικής και κοινωνικής κατάστασης της επιχείρησης.

4.3.3. Εν προκειμένω, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι η συμμετοχή σε ένα ανάλογο σύστημα παροχής συμβουλών στις εκμεταλλεύσεις θα προκαλέσει στους γεωργούς πρόσθετες δαπάνες. Για αυτό, θα ήταν σημαντικό να προσφερθεί στους γεωργούς η δυνατότητα ενίσχυσης, όπως αυτή που προβλέπεται στην πρόταση της Επιτροπής για την ανάπτυξη της υπαίθρου. Στο πλαίσιο του συστήματος παροχής συμβουλών στις εκμεταλλεύσεις, η ΕΟΚΕ ζητεί να επιδειχθεί ιδιαίτερη προσοχή στα μέτρα κατάρτισης και επιμόρφωσης των εργαζομένων, είτε αυτοαπασχολούμενων, είτε μισθωτών. Η ΕΟΚΕ τονίζει τον ουσιαστικό ρόλο που θα πρέπει να αποδοθεί στις κοινωνικοεπαγγελματικές και γεωργικές οργανώσεις καθώς και στα συνδικάτα όσον αφορά την κατάρτιση και την επιμόρφωση καθώς και την παροχή συμβουλών στους γεωργούς και τους αγροτεργάτες.

4.4. Προοδευτική μείωση και διαμόρφωση

4.4.1. Διαπιστώνονται αισθητές διαφορές σε σχέση με τις προτάσεις που είχαν υποβληθεί τον Ιούλιο 2002. Μαζί με μια μεταφορά των πόρων στον 2ο πυλώνα της ΚΓΠ (Διαμόρφωση) πραγματοποιήθηκε μια μεταφορά εντός του 1ου πυλώνα (προοδευτική μείωση). Η ΕΟΚΕ λυπάται για την απουσία απόφασης του Συμβουλίου για το χρηματοδοτικό δελτίο που αντιστοιχεί στο δεύτερο πυλώνα της ΚΓΠ. Υπό αυτές τις συνθήκες, δεν είναι δυνατόν να γίνεται αναφορά σε συγκεκριμένο ποσοστό μεταφοράς γεωργικού προϋπολογισμού στο δεύτερο πυλώνα. Η μείωση των άμεσων πληρωμών διαφοροποιείται σε μεγάλο βαθμό, ανάλογα με το ύψος της ενίσχυσης. Εξάλλου, η αρχική πρόταση για τη θέσπιση ανώτατου ορίου εγκαταλείφθηκε, γεγονός που ωφελεί τις μεγάλες γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Αυτό σημαίνει ότι, όπως πρότεινε η ΕΟΚΕ, στοιχεία σχετιζόμενα με το μέγεθος της επιχείρησης όπως οικονομίες κλίμακας, θα λαμβάνονται τουλάχιστον εν μέρει υπόψη. Αντιθέτως, δεν λήφθηκε υπόψη το κριτήριο της απασχόλησης στις εκμεταλλεύσεις.

4.4.2. Η διαμόρφωση και η προοδευτική μείωση δεν θα εφαρμοσθούν για τα νέα κράτη μέλη μέχρι και το 2012. Επομένως, η ΕΟΚΕ συμπεραίνει ότι οι πόροι που μεταφέρονται τον πυλώνα 2 από τη διαμόρφωση, θα διατεθούν αποκλειστικά στα 15 «παλαιά» κράτη μέλη.

4.4.3. Σύμφωνα με το άρθρο 10, η επιτροπή διαχείρισης πληρωμών πρέπει να διαθέτει τη δυνατότητα τροποποίησης των ποσοστών που προβλέπονται στο πλαίσιο της διαφοροποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 82, παράγραφος 2. Επειδή κάθε τροποποίηση θα επιφέρει με μακροπρόθεσμες συνέπειες, η ΕΟΚΕ διατηρεί επιφυλάξεις για αυτή τη δυνατότητα.

4.4.4. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ συνιστά οι προτάσεις για τη διαφοροποίηση να εξετασθούν σε άμεση συνάφεια με τις προτεινόμενες μειώσεις των τιμών. Ο συνδυασμός των μέτρων θα προκαλέσει σε πολλές περιπτώσεις σημαντικές απώλειες εισοδημάτων. Αυτό θα αφορά ιδιαίτερα τους γεωργούς, το εισόδημα των οποίων προέρχεται αποκλειστικά από τη γεωργική παραγωγή.

4.5. Η παύση καλλιέργειας και η «Πίστωση CO₂»

4.5.1. Το ισχύον σύστημα, το οποίο προβλέπει την εναλλαγή καλλιεργειών και τη χρησιμοποίηση των γαιών σε αγρανάπαυση για την καλλιέργεια ανανεώσιμων πρώτων υλών οδήγησε σε μια αποσυμφόρηση των «κλασσικών» γεωργικών αγορών. Η μεταρρύθμιση που προτείνει η Επιτροπή προϋποθέτει τη θέση σε αγρανάπαυση γαιών για δεκαετή περίοδο, χωρίς τη δυνατότητα εναλλαγής καλλιεργειών ή χρησιμοποίησης των γαιών για την καλλιέργεια ανανεώσιμων πρώτων υλών.

4.5.2. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της διατήρησης της δυνατότητας εναλλασσόμενης αγρανάπαυσης. Επίσης, θα πρέπει να δίνεται στο μέλλον η δυνατότητα, όπως συμβαίνει μέχρι σήμερα, για εναλλαγές, όσον αφορά τη θέση σε αγρανάπαυση ενεργειακών φυτών. Αν για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος απαιτείται αγρανάπαυση μεγαλύτερης διάρκειας, η ΕΟΚΕ θεωρεί αντίστοιχες προσφορές ως κατάλληλες για τα μέτρα υπέρ της γεωργίας.

4.5.3. Κατά την ΕΟΚΕ η προβλεπόμενη ενίσχυση για την καλλιέργεια φυτών για την παραγωγή ενέργειας ύψους 45 EUR/εκτάριο είναι θετικό στοιχείο. Είναι όμως αμφίβολο κατά πόσο θα ήταν δυνατή η υλοποίηση του στόχου των 1,5 εκατομμυρίων εκταρίων, χωρίς τη χρησιμοποίηση γαιών σε αγρανάπαυση, δεδομένης της περιορισμένης ενίσχυσης.

4.5.4. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ορθό οι εκμεταλλεύσεις μεγέθους μέχρι 20 εκταρίων αρόσιμων εκτάσεων και οι εκμεταλλεύσεις οικολογικής παραγωγής να εξακολουθούν να εξαιρούνται από την υποχρέωση αγρανάπαυσης.

4.6. Τα νέα μέτρα για την ανάπτυξη της υπαίθρου

4.6.1. Επανελημμένα, η ΕΟΚΕ τάχθηκε υπέρ της ενίσχυσης των μέτρων για την ανάπτυξη της υπαίθρου. Θεωρεί ουσιώδους σημασίας την αξιοποίηση, για το σκοπό αυτό, όλων των δυνατοτήτων που προσφέρουν τα Διαρθρωτικά Ταμεία, λαμβανομένου υπόψη κυρίως του γεγονότος ότι επιβάλλεται, για την υλοποίηση γενικά θετικής ανάπτυξης, μία σφαιρική προσέγγιση στο πλαίσιο της πολιτικής για την ανάπτυξη της υπαίθρου.

4.6.2. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της ουσιαστικής προσαρμογής του κανονισμού 2826/2000 σχετικά με τις δράσεις ενημέρωσης και προώθησης γεωργικών προϊόντων στην εσωτερική αγορά. Φρονεί ότι η προώθηση της εμπορίας που προβλέπεται στα πλαίσια της αγροτικής ανάπτυξης είναι υπερβολικά περιοριστική, καθώς εστιάζεται μάλλον σε μικροπρογράμματα στα πλαίσια περιόδων εμπορίας μειωμένης κλίμακας.

4.6.3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών, του Οκτωβρίου 2002, αποφάσισε το χρηματοδοτικό πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής μέχρι το 2013. Συμφωνήθηκε η διάθεση ανώτατου ποσού υπό την επικεφαλίδα 1 (δαπάνες που συνδέονται με τις οργανώσεις αγοράς), αλλά δεν υπήρξε συμφωνία για ανάλογο ποσό υπό την επικεφαλίδα 2 (ανάπτυξη της υπαίθρου).

4.6.4. Η ΕΟΚΕ ασκεί κριτική διότι με την προβλεπόμενη μεταφορά από τον πρώτο στο δεύτερο πυλώνα, μόνο κατά τη διάρκεια του έκτου έτους μετά από την έναρξη εφαρμογής της διαμόρφωσης, μόλις 1,5 δισεκατομμύρια EUR ακόμη θα διατεθούν για την ανάπτυξη της υπαίθρου. Εφόσον υφίσταται η πολιτική βούληση για την υιοθέτηση αυτής της λύσης, το σύνολο των διαθέσιμων πιστώσεων (που δεν δαπανήθηκαν στο σύνολό τους κατά τα προηγούμενα έτη) θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την κινητοποίηση συμπληρωματικών πόρων υπέρ της ανάπτυξης της υπαίθρου και για καλύτερη ισορροπία.

4.6.5. Τα νέα μέτρα που προτείνει η Επιτροπή υπέρ της ανάπτυξης της υπαίθρου έχουν ουσιαστικά ως στόχο να βοηθήσουν τους γεωργούς να συμμορφωθούν με τους κανόνες και να προσανατολισθούν περισσότερο σε μία ποιοτική παραγωγή. Πρόκειται για μία σημαντική λειτουργία, αλλά η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι τα προτεινόμενα μέτρα δε συνοδεύονται από τους απαραίτητους πόρους.

4.6.6. Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει, κατ' αρχήν, την πρόταση για τα νέα συνοδευτικά μέτρα με σκοπό την προώθηση της παραγωγής ποιοτικών τροφίμων και τη χορήγηση ενίσχυσης στις εκμεταλλεύσεις που ικανοποιούν τις απαιτήσεις όσον αφορά την παραγωγή και την ενίσχυση των μέτρων προστασίας των ζώων αντίστοιχα με τα αναγγελθέντα μέτρα υπέρ της γεωργίας.

4.6.7. Επιπλέον, εφόσον οι γεωργοί έχουν πρόσβαση σε αυτά τα νέα συνοδευτικά μέτρα για την επίτευξη των στόχων τους, η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι ο ανώτατος συμπληρωματικός φάκελος των 1,5 δισεκατομμυρίων EUR θα επαρκέσει με δυσκολία. Αυτό σημαίνει ότι ο στόχος που αναφέρει η Επιτροπή, δηλαδή «η ενίσχυση της ανάπτυξης της υπαίθρου», δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί.

4.6.8. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη δυνατότητα των γεωργών να δικαιούνται αντισταθμιστικών πληρωμών για την εφαρμογή μέτρων της NATURA 2000, σύμφωνα με το άρθρο 16, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/99. Ωστόσο, υποστηρίζει την παρόμοια αντιμετώπιση στο μέλλον της εφαρμογής αναλόγων μέτρων, όπως για παράδειγμα της μελλοντικής εφαρμογής της οδηγίας-πλαίσιο για το ύδωρ.

4.6.9. Η θέσπιση μίας νέας ενίσχυσης, προοριζόμενης για τους παραγωγούς που ακολουθούν ποιοτικά συστήματα, δεν πρέπει να προκαλέσει προβλήματα για την είσπραξη άλλων ενισχύσεων που λαμβάνουν οι παραγωγοί στο πλαίσιο προγραμμάτων συνοδευτικών μέτρων.

5. Συμπεράσματα

5.1. Η ΕΟΚΕ συνιστά μια προσαρμογή της ΚΓΠ στις νέες απαιτήσεις. Η ΕΟΚΕ σε γνωμοδότηση πρωτοβουλίας εξέτασε επισταμένως την περαιτέρω ανάπτυξη των άμεσων γεωργικών πληρωμών. Απορρίπτει μια αιφνίδια μεταβολή του συστήματος όπως προτείνεται από την Επιτροπή μέσω της μεταφοράς των μέχρι τούδε επιδοτήσεων γαιών και ζώων, σε μια επιδότηση ανά εκμετάλλευση. Η οποιαδήποτε ελάττωση του δεσμού μεταξύ ρύθμισης των αγορών και παραγωγής θα έχει ως μόνο αποτέλεσμα την πρόκληση νέων αναταραχών στη γεωργική δραστηριότητα, ιδίως στις πιο μειονεκτικές περιοχές. Αυπάται διότι η Επιτροπή δεν ακολούθησε την πρότασή της για την εξέταση της θέσης σε λειτουργία μιας επιχειρηματικής επιδότησης π.χ. μια βασική ενίσχυση επιπλέον των συμπληρωμάτων που σχετίζονται με την παραγωγή.

5.2. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι με την παρούσα πρόταση για την πρωτοδότηση επιχειρήσεων και την πολλαπλή συμμόρφωση δεν δίδεται, δυστυχώς, καμία ευνοϊκή απάντηση στο ερώτημα πώς οι υψηλές κοινωνικές αξιώσεις έναντι της γεωργίας (με υψηλά ευρωπαϊκά πρότυπα) θα αντισταθμισθούν σε γεωργικές αγορές που θα απορυθμιστούν ταυτόχρονα (στόχος των διαπραγματεύσεων ΠΟΕ). Η ανησυχία που προκαλεί η συνεχιζόμενη εγκατάλειψη της γεωργικής δραστηριότητας από νέους ανθρώπους σε πολλές περιοχές της Ευρώπης, συνεπώς, δεν εξαλείφεται. Είναι αμφίβολο αν οι προτάσεις που έχουν κατατεθεί θα τύχουν μιας διαρκούς και συνεχούς αποδοχής προς το κοινό.

5.3. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι το νέο μέσο της πολλαπλής συμμόρφωσης μπορεί σχετικά να συμβάλει ώστε οι διατάξεις στους τομείς της ασφάλειας τροφίμων, προστασίας της απασχόλησης, του περιβάλλοντος και των ζώων, να εφαρμοσθούν με ενιαίο τρόπο σε όλη την ΕΕ. Οπωσδήποτε, είναι ανάγκη και οι ρυθμίσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης να είναι εφαρμόσιμες και οι διοικητικές δαπάνες υπό έλεγχο.

5.4. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι στις μεταρρυθμιστικές προτάσεις επιβάλλεται η καθιέρωση εθελοντικών μέτρων ή κινήτρων με σαφέστερο τρόπο. Έτσι, η ένταξη σε ένα σύστημα παροχής συμβουλών προς την επιχείρηση να γίνεται οικειοθελώς. Επίσης, δεν επιτρέπεται μια υποχρεωτική δεκαετής περίοδος να είναι αντικείμενο της μεταρρύθμισης, αλλά μάλλον μια διατήρηση της αρχής της αναλλαγής σε εθελούσια βάση, ώστε η τελευταία να γίνεται τόσο από τους γεωργούς όσο και από την κοινωνία σε υψηλό βαθμό αποδεκτή.

5.5. Η ΕΟΚΕ ζητά ρητώς την εδραίωση του 2ου πυλώνα της ΚΓΠ για την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου. Σε σύγκριση με την ανακοίνωση του Ιουλίου 2002 για την ενδιάμεση επισκόπηση, οι νομοθετικές προτάσεις για την μεταρρύθμιση της ΚΓΠ υστερούν σαφώς στο θέμα αυτό. Επιπλέον, η ανάπτυξη του 2ου πυλώνα, αποκλειστικά μέσω της διαμόρφωσης, θα αποδυνάμωνε τη συμπληρωματικότητα μεταξύ των δύο πυλώνων της ΚΓΠ. Σε ό,τι αφορά

τη βελτίωση της παραγωγικότητας, την ασφάλεια των τροφίμων και την προστασία του περιβάλλοντος, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι οι προτάσεις βαίνουν προς τη σωστή κατεύθυνση. Διαπιστώνει ότι

δεν διατίθενται επαρκείς πόροι, θεωρεί όμως πιθανό να αυξηθούν στο μέλλον, στο πλαίσιο της επικείμενης μεταρρύθμισης των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Βρυξέλλες, 14 Μαΐου 2003.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής
Επιτροπής

Roger BRIESCH

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με την κοινή οργάνωση αγοράς του ρυζιού»

(COM(2003) 23 τελικό — 2003/0009 (CNS))

(2003/C 208/18)

Στις 10 Φεβρουαρίου 2003, και σύμφωνα με το άρθρο 37 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 25 Απριλίου 2003, με βάση εισιγητική έκθεση της κας Maria Luisa Santiago.

Κατά την 399η σύνοδο ολομέλειας της 14ης και 15ης Μαΐου 2003 (συνεδρίαση της 14ης Μαΐου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 74 ψήφους υπέρ, 6 κατά και 9 αποχές την παρούσα γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Στα πλαίσια της ενδιάμεσης αναθεώρησης του Προγράμματος Δράσης 2000, η Επιτροπή προτείνει την τροποποίηση του ισχύοντος κανονισμού για την κοινή οργάνωση αγοράς του ρυζιού⁽¹⁾ ως εξής:

- Εφάπαξ μείωση της τιμής παρέμβασης κατά 50 %, στην τιμή των 150 EUR/τόνο, σύμφωνα με τις τιμές στην παγκόσμια αγορά.
- Αύξηση των σημερινών άμεσων ενισχύσεων από 52 EUR/τόνο σε 177 EUR/τόνο, με την εξής κατανομή:
 - 102 EUR/τόνο για την ενιαία ενίσχυση ανά εκμετάλλευση, βάσει των ιστορικών δικαιωμάτων εντός των ορίων μιας μέγιστης εγγυημένης έκτασης.
 - 75 EUR/τόνο ως ειδική ενίσχυση για την καλλιέργεια ρυζιού, τα οποία θα πολλαπλασιάζονται επί την απόδοση στην κάθε χώρα, όπως θεσπίστηκε κατά τη μεταρρύθμιση του 1995.
- Περιορισμός της μέγιστης εγγυημένης έκτασης από 433 423 εκτάρια σε 392 801 εκτάρια.
- Αντικατάσταση του συστήματος δημόσιας παρέμβασης από ένα σύστημα ιδιωτικής αποδεματοποίησης, σύμφωνα με κανόνες που θα ορίσει η επιτροπή διαχείρισης, το οποίο και θα ενεργοποιείται όταν η τιμή της αγοράς πέφτει κάτω από την τιμή στήριξης (150 EUR/t) για περισσότερο από δύο συνεχόμενες εβδομάδες.
- Εφαρμογή ενός ειδικού μέτρου όταν η μέση τιμή αγοράς του αναποφλοιώτου ρυζιού (paddy) είναι κατώτερη από 120 EUR/τόνο για δύο συνεχόμενες εβδομάδες και είναι πιθανό να παραμείνει κατώτερη από την τιμή αυτή.

(1) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 3072/95 του Συμβουλίου.